

Okul Yöneticilerinin Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine İlişkin Tutumları İçin Bir Ölçek Geliştirme Çalışması*

Mustafa Otrar¹

Adnan Çöme²

Özet

Bu araştırma, ilköğretim okulu yöneticilerinin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği (YDT) adlı bir tutum ölçeği geliştirilmiştir. Çalışmaya 37 madde ile başlanmış ve uygulamalar 300 okul yöneticisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı faktör analizi ile maddelerin toplam 4 faktörde toplandığı, açıklanan toplam varyans miktarının yaklaşık %61,77 olduğu, faktörler arasında anlamlı korelasyonların olduğu belirlenmiştir. Madde-toplam ve madde-kalan korelasyonları anlamlı ve maddelerin ayırt edici olduğu da saptanmıştır. Çalışma sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı faktörler arasında $\alpha = ,712$ - $\alpha = ,921$ arasında değişmektedir. Ölçek toplamı içinse alfa ,909 olarak hesaplanmıştır. Test-tekrar test korelasyonları ise tüm faktörler ($r_{min} = ,651$; $p < ,001$ / $r_{max} = ,863$; $p < ,001$) ve ölçek toplam puanı için ($r = ,826$; $p < ,001$) anlamlı bulunmuştur.

Anahtar sözcükler: Yaratıcı drama, eğitimde yaratıcı drama, okul yöneticileri, tutum ölçeği

The Work of Scale Development of School Directors about Their Attitudes Related to Creative Drama Activities in School Education

Abstract

This survey has been realized to pinpoint the attitudes and manners of the primary school administrators' as for the creative drama activities in education. In this respect, a manner scale has been developed: "The attitude scale as for the Creative Drama Activities in Education." The survey has been set on the 37 item and the applications have been fulfilled over 300 school administrators. All items have been classified under 4 factors using the exploratory factor analysis. And, it has been pointed out that the given total variance is about %61,77 and thus, there has been significant correlations among factors. It has been displayed that the items were discriminating and the item-total and item-remainder correlations were significant. At the end of the survey, Cronbach's Alpha coefficient has been calculated as $\alpha = ,909$ for scale also alpha coefficient among the factors ranges from $\alpha = ,712$ to $\alpha = ,921$. Test-retest correlations has been found significant for all factors ($r_{min} = ,651$; $p < ,001$ / $r_{max} = ,863$; $p < ,001$) and scale total point ($r = ,826$; $p < ,001$).

Key Words: Creative drama, creative drama in education, school managers, attitudes scale

* Bu makale" Okul Yöneticilerinin Eğitimde Yaratıcı Drama Faaliyetlerine İlişkin Tutumları "isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1 Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, motrar@marmara.edu.tr

2 Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, adnancome@gmail.com

Giriş

Yaratıcı drama, birçok alanda kullanılabilen bir yöntemdir. Türkçe, tarih, coğrafya, matematik, psikoloji gibi temel derslerin yanı sıra ekonomi, politika, endüstri, insan ilişkileri gibi alanlarda da yaratıcı drama çalışmalarına rastlanmaktadır. Yaratıcı drama; sanat eğitimi, öğretmen eğitimi, drama öğretmeninin eğitimi, polis eğitimi, asker eğitimi, aşçı eğitimi gibi alanlarda ve ayrıca problem çözme yöntemlerinin eğitiminde de kullanılmaktadır (Fulford, Hutchings, Shmitz, 2001). Eğitimsel bir pencereden bakıldığında; “Yaratıcı drama, doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman bir soyut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği “oyunsu” süreçlerde anlamlandırması, canlandırmasıdır.” (San, 1991).

San (1989), yaratıcı dramanın eğitimde kullanılmasıyla ilgili olarak dramanın öğrenmeye ve varılan bilgilerin gözden geçirilmesi, irdelenmesi, farklı perspektiflerden tekrar ele alınması suretiyle yeniden yapılandırılmasına zemin hazırlandığını, bu nedenlerden ötürü yaratıcı dramanın eğitimde mutlaka kullanılmasının gerektiğini ifade etmektedir. Yaratıcı drama, bireyin eğitiminde ve öğrenmesinde isteklilik sağlayacak bir yöntemdir. Yaratıcı drama sayesinde insanda empati yeteneği gelişir, birey yaşamında kendini rahatlıkla ifade edebilecek duruma gelir ve yaratıcılığı gelişerek yaşama çok yönlü bakmaya başlar. Birey, eğitim öğretim ortamında aktiftir ve araştırma duygusu gelişmiş bir vaziyettedir (Güneysu, 1991).

Önemli bir öğrenme yolu olan yaratıcı drama, bireysel ve toplumsal sorunların üzerinde düşünülmesine de yardım eder. Olaylar ve durumlar arasında bağlantı kurulmasını sağlar (O’Neill & Lambert, 1989; Akt: Üstündağ, 1994). Yaratıcı drama, öğrenmelerin gerçekleşmesinde etkileşimli ortamlar hazırlanması bakımından önemli bir yöntemdir. Aktif eğitim ortamlarında öğrencilerin kolektif bir çalışma ve işbirliğine dayalı öğrenme durumlarını kullanmakla, öğrenmelerinde ve bilgileri anlamlandırmalarında çağdaş yaklaşımların çoğunun uyum gösterdiği bilinmektedir. Nitekim Myers ve Philbin (1991) eğitimdeki yeni yaklaşımların öğretmen ve öğrencilerin karşılıklı ilişkilerinde problem çözme aşamalarını gerçekleştirdiği ve eleştirel düşünme yetilerine olanaklar sunduğundan dramayı önemli gördüklerini ifade etmektedirler (Myers & Philbin, 1991; Akt: Üstündağ, 1994). Okvuran (1994) yaratıcı dramada yaratılan her durumun bir imgelem, yani hayal ürünü olduğunu ve kurgusal bir nitelik taşıdığını, drama oynayanların büyük bir haz duygusu tattıklarını ve bu hazzın ise yaratıcılıktan dolayı estetik bir haz olduğunu ifade etmektedir. Bireyin haz duyacağı bir ortamda bulunması şüphesiz ki öğrenmelerin gerçekleşmesi adına önemli bir adımdır. Çünkü baskılarla donanmış, otoriter ve zorlayıcı bir eğitim ortamının aksine böylesi heyecan ve haz duygularını tadabileceği bir ortamda birey, kendini rahatça ifade edebilecek, bunun sonucunda kendini gerçekleştirebilecek, ortaya özgün ve yaratıcı öğelerle donanmış ürünler ortaya koyabilecek, aktif yaşantıların içinde özgüven duygusu kazanabilecektir. Birey özgüven kazandıkça, bir kısım kalıp ve kuralların dışına çıkmayı başarıp, geniş perspektiften bakarak yaratıcı unsurları kazandıkça ve kendini rahatça ifade edebileceği bağımsız ve özgür ortamlarda dile geldikçe haz duyması kaçınılmazdır.

Yaratıcı drama, öğrenmenin temel süreçlerinden olan bilişsel süreçlerin yanında, duyuşsal ve devinişsel süreçlere de hizmet etmektedir. Nitekim bu konuda Rosenberg (1981) yaratıcı dramanın bir öğrenme yolu olarak en önemli varlığının zihinsel, sosyal ve psikomotor yeteneklerle bütünleşmiş olduğunu belirtir. Birçok öğrenme şeklinde varılan becerilerin dramaya katılımı elde edilebileceğini ifade eder (Rosenberg, 1981; Akt: Ömeroğlu, 1990). Yaratıcı dramayla katılımcılar hayal güçlerini geliştirme, bağımsız düşünebilme, işbirliği yapabilme ve sosyal duyarlılık yaratma, duyguların kontrolü, dil gelişimi ve etkili konuşma gibi bir kısım değerler kazanırlar. Yaratıcı drama, grubun kendini geliştirmesi için fırsatlar sunar. Fikirlerin geliştirilmesi ve problemlerin çözülebilmeye olanak tanır (Adıgüzel, 1994). Nitekim San (1990), drama uygulamaları içerisinde kişinin etkileşim sağlama ve sosyalleşme ile birlikte kendine güven ve saygıyı geliştirdiğini, bir gruba ait olma

duygularının bireye güç verdiğini, iletişim ve problem çözme yetilerinin gelişmesinin ise dramanın önemli boyutlarından olduğunu ifade etmiştir.

Bir yöntem olarak yaratıcı dramaya yönelik yapılan çalışmalarda, farklı alanlarda, yaş gruplarında ve düzeylerde tutumlara bakılmıştır. Ancak yönetici alanında yöntemin yansımaları yenidir ve yönetici alanında farklı düzey ve yaş gruplarında dramaya yönelik tutumlar merak konusudur. Bilimsel tutum ve bilimsel süreç becerilerine sahip olması gereken (Özbilgin, 1989; Akt: Güner & diğ., 1999) nitelikli bir okul yöneticisinin, model olabilecek olumlu kişilik özelliklerini de benimsediğinde ki, yaratıcı drama yöntemi mesleki beceri ve kişilik özelliklerini desteklemektedir (Yeğen, 2004), eğitim süreci içerisinde etkili olması kaçınılmazdır.

Öğretmen adaylarının ve de araştırmanın objesi olması bakımından okul yöneticisi adaylarının, aktif öğrenci merkezli yaratıcı drama uygulamalarını üniversite düzeyinde alıyor olmaları onların mesleki ve kişisel kimliklerine katkı sağlamakla birlikte, öğrendikleri bu yöntemi ilköğretim düzeyinde uygulayacak olmaları da alternatif bir yöntem olarak dikkat çekmektedir. Özellikle okul yönetimindeki yansımalarının yeni yeni hayat uygulayacak olmaları da önem taşımaktadır. Bulduğu yaratıcı drama çalışmalarının öğrencinin yaparak yaşayarak öğrenmelerine fırsatlar tanınması, dahası öğrencilerin zevkli ve eğlenceli bir ortam olarak tanımladıkları uygulamalar ile öğreniyor olmaları, böyle bir yöntemin kullanılıp kullanılmayacağına yönelik ilgi ve alakaları artırmaktadır. Okul yöneticilerinin üniversite düzeyinde yönetime yönelik geliştirecekleri tutum, yöntemin mesleki hayatta kullanılıp kullanılmayacağına yönelik önemli bir adım olacaktır. Çünkü oluşturulan tutumlar uzun sürede oluşmaktadır ve hepsinden önemlisi kalıcıdır (Sherif ve Sherif, 1996). Değerlendirilmesi gereken bir diğer boyut ise tutumların öğrenmeler üzerindeki etkisinin olması ve ilköğretim düzeyindeki öğrenmeler için öğretmen nitelikleri ve kullanılan öğretim yönteminin, öğrenci tutumlarını doğrudan ilgilendirdiği gerçeğidir. Bir başka deyişle okul yöneticilerinin öğrenmelerinde öğrencilerin tutumları önemlidir. Öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde etkili olan derse yönelik tutumlar öğretmen nitelikleri ve kullanılan öğretim yönteminden etkilenmektedir (Çakır, Şahin ve Şahin, 2000).

O halde okullarda yaratıcı drama etkinliklerinin uygulanmasında yöneticiler önemli bir rol oynamaktadır. Yönetici yaklaşımları özellikle uygulamalarda karar mekanizmalarının işletilmesinde, personelin eş güdümlenmesinde, eğitim ortamlarının uygun biçimde düzenlenmesi ve denetlenmesinde etkilidir. Eğitici drama etkinliklerinin belirleyici olan bir diğer yönetici özelliği de yöneticilerin söz konusu etkinlere ilişkin algılayış ve tutumlarıdır. Eğitimde yaratıcı drama etkinliklerin kullanımı bir boyutu ile eğitim yöneticisinin tutumundan etkilenecektir. Olumlu tutum sahibi olan yöneticilerinin tavırları, okul imkanlarının kullanılması ve personelin bu etkinlikleri kullanması konusunda özendirilmesi açısından önemlidir.

Bu sebeple, çalışmanın teorik içeriği ve okullarda uygulanan yaratıcı drama etkinlikleri ile okul yöneticilerinin bu faaliyetlere ilişkin tutumları arasında bir ilişki kurmaya yönelim açısından, okullarda meydana gelen yaratıcı dramaların uygulanması, yaratıcı dramaların sonuçlandırılması ve değerlendirilmesi ile ilgili özel ve devlete bağlı ilköğretim okullarındaki okul yöneticilerine yönelik bir ölçek uygulaması yapılmıştır. okullarda yaratıcı drama uygulamalarının yapılması, yaratıcı drama uygulamalarının sonuçlandırılması ve değerlendirilmesi ile ilgili olarak özel ve devlete bağlı ilköğretim okullarındaki okul yöneticilerine yönelik bir ölçek çalışması yapılmıştır.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2010-2011 eğitim öğretim yılında İstanbul ili sınırları içinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel ilköğretim okullarında görev yapmakta olan okul yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini İstanbul ilinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ve özel ilköğretim

okullarından yansız (random) küme örnekleme yöntemi ile seçilen 114 ilköğretim okulunda görev yapan 300 yönetici (müdür ve müdür yardımcıları) oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan yöneticilerin % 16,7'si kadın, % 83,3' ü erkektir; % 87,7'si lisans eğitimi %12,3'ü lisansüstü eğitim almıştır; öte yandan %84,3'ü yaratıcı drama ile ilgili hizmet içi eğitim almadığını ifade etmiştir.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veriler, araştırmanın bağımlı değişkeni olan eğitim yöneticilerin tutumları “Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği (YDT)” ve bağımsız değişkenleri oluşturan demografik bilgiler “Bireyi Tanıma Formu” kullanılarak toplanmıştır.

Bireyi Tanıma Formu (BTF)

Bireyi tanıma formu, araştırmacı tarafından yöneticilerin bazı demografik bilgilerini elde etmek için hazırlanmıştır. Okulun toplam mevcudu, okul kaç yıldır faaliyette, yaş, kıdem, eğitim düzeyi, cinsiyet, branş, yaratıcı drama konusunda hizmet içi eğitim alıp almama durumlarına yönelik sorular içermektedir.

Bulgular

Faktör Analizleri

Faktör analizi, yorumlanması oldukça güç olan birçok ilişkiyi açıklayan, birbirleriyle korelasyonu olan maddeleri yapısal olarak anlamlı, nispeten bağımsız faktörler altında toplayan çok değişkenli bir analiz tekniğidir. Faktör analizi çok sayıda değişkenden (maddeden) bu değişkenlerin birlikte açıklayabildikleri az sayıda tanımlanabilen anlamlı yapılara (faktörlere) ulaşmayı amaçlar (Büyüköztürk, 2002). Faktör analizi aynı zamanda bir yapı geçerliği (construct validity) analizi olarak da tanımlanmaktadır (Köymen, 1994). Ölçeğin faktöryel yapısının belirlenmesi için açıklayıcı (explanatory) faktör analizi kullanılmıştır. Açıklayıcı faktör analizinde birbirleriyle ilişkili p tane değişkeni bir araya getirerek değişkenler arasındaki ilişkilerden hareketle az sayıda ve kavramsal olarak anlamlı yeni değişkenler (faktörler) bulmak amaçlanmaktadır (Büyüköztürk, 2002) Ölçeğin faktör yapısını belirlemeye yönelik olarak öncelikle döndürülmemiş temel bileşenler analizi (Principal Component Analysis) uygulanmış, ardından belirlenen faktörleri yorumlamada ve anlamlandırmada kolaylık sağlamak amacıyla Kaiser Normalleştirilmesiyle Varimax dik döndürme tekniği (Varimax with Kaiser Normalization) kullanılarak analiz yinelenmiştir. Açıklayıcı faktör analizinin gerçekleştirilebilmesi için öncelikle örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygunluk taşıyıp taşımadığının belirlenmesi gereklidir. Tabachnick ve Fidell (1996) faktör analizinde örneklem büyüklüğü için N=300 kişinin yeterli olduğunu belirtmektedirler.

Bu ölçüt dikkate alınarak Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği (YDT) İstanbul İli'nde görev yapan 300 okul yöneticisine uygulanmıştır. Uygulamaların ardından da örneklem büyüklüğünün yeterliğine (sampling adequacy) denetlemek ve faktör analizinin yorumlanabilir olduğuna karar verebilmek için de KMO ve Bartlett Testi sonuçları dikkate alınmıştır. Field (2005) 0 ile 1 arasında değer alabilen KMO değeri; ,50 ile ,70 arasında normal; ,70 ile ,80 arasında iyi, ,80 ile ,90 arasında çok iyi ve ,90'ın üzerinde ise mükemmel olarak yorumlanmakta ayrıca Bartlett's Sphericity testinin anlamlı çıkması örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli/uygun ve korelasyon matrisinin uygun olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Büyüköztürk (2004)'e göre de verilerin faktör analizine uygunluğu için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) .60'dan yüksek ve Barlett Testi'nin istatistiksel olarak anlamlı çıkması gerekmektedir.

Tablo 1. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's Testi Değerleri (I)

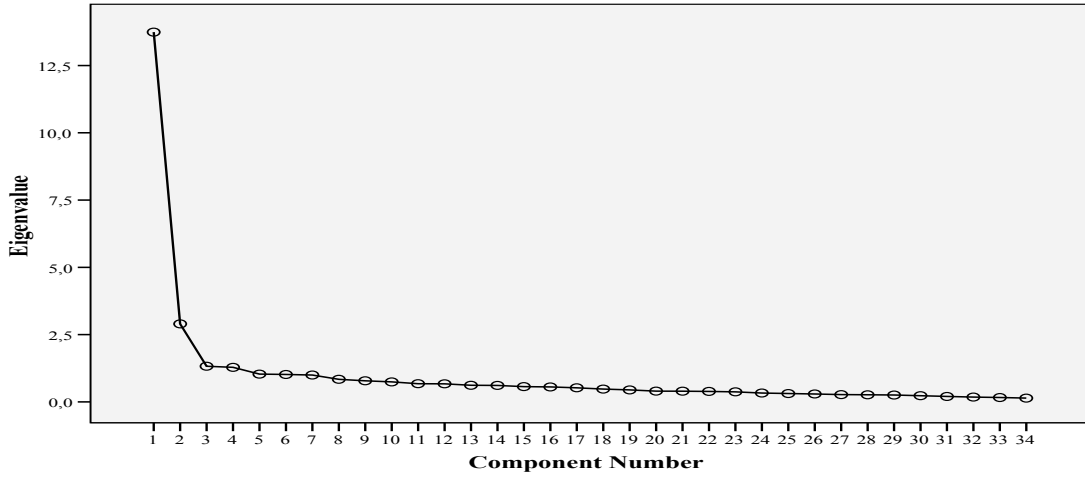
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği		,941
Bartlett's Test of Sphericity	Ki-kare Değeri	6499,140
	S.Derecesi	666
	P	,000

Tabloda görüldüğü üzere KMO değeri KMO=,941 olarak Bartlett's değeri de anlamlı ($p<,001$) olarak hesaplanmıştır. Bu değerler örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğunu ve oluşan faktöryel yapının açıklanabilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 2. Faktör Analizi (I) Sonuçları

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri (Initial Eigenvalues)			Toplam Faktör Yükleri			Faktör Yüklerinin Döndürülmüş Toplamları		
	Toplam	Açıklanan Varyans%	Kümülatif %	Toplam	Açıklanan Varyans%	Kümülatif %	Toplam	Açıklanan Varyans%	Kümülatif %
1	13,74	40,42	40,42	13,74	40,42	40,42	12,76	37,54	37,54
2	2,90	8,53	48,94	2,90	8,53	48,94	3,03	8,91	46,45
3	1,33	3,90	52,84	1,33	3,90	52,84	1,72	5,07	51,51
4	1,28	3,78	56,61	1,28	3,78	56,61	1,32	3,89	55,40
5	1,03	3,04	59,65	1,03	3,04	59,65	1,32	3,87	59,27
6	1,02	3,00	62,64	1,02	3,00	62,64	1,15	3,37	62,64
7	1,00	2,93	65,58
8	,92	2,48	65,68						
9	,85	2,30	67,98						
10	,82	2,20	70,18						
---	---	---	---						
34	,140	,412	100,00						

Scree Plot



Faktör analizine 34 madde ile ve 1 eigen değeri ile başlanmıştır. Tabloda ve plot tablosunda görüleceği üzere sonuçlar incelendiğinde ölçeğin öz değeri 1'den büyük 6 faktörde toplandığı görülmektedir. Oluşan altı faktörün açıklanan toplam varyans miktarı % 62,64'tür. Faktörlerin açıkladıkları varyans miktarları % 40,42 ila % 2,93 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu sonuçların ardından her bir maddenin diğer madde ve faktörlerle bağlantısını belirlemek için Varimax Dik Döndürme Tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3. Faktör Analizi (III) Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi

Maddeler	Component					
	1	2	3	4	5	6
23. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin kendini daha iyi tanımasını sağladığını düşünüyorum.	,829					
31. Zor öğrenciler için planlanan eğitim programında eğitimde yaratıcı drama çalışmalarına yer verilmesini öneririm.	,812					
16. Eğitimde yaratıcı dramanın çocuk eğitime katkısı çok fazladır.	,802					
17. Eğitimde yaratıcı dramanın, öğrencilerin ilişkilerinde empatiyi etkin olarak kullanmalarını sağladığını düşünüyorum.	,784					
30. Okul kütüphanesindeki eğitimde yaratıcı drama yayınlarının sayısının artması gerekir.	,778					
32. Öğrencilerin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerine ilgisini artırıcı çalışmalar yapılmasını desteklerim.	,774					

22. Eğitimde yaratıcı dramanın öğrencilerin ifade edemediği sorunlarını ortaya çıkaran bir araç olduğunu düşünüyorum.	,766			
33. Öğrenciler arasındaki sorunların çözümünde eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinden yararlanılmasını teşvik ederim.	,766			
6. Eğitimde yaratıcı dramanın sosyalleşme sürecinde öğrencilere yardımcı olduğunu düşünüyorum.	,755			
18. Eğitimde yaratıcı dramanın bireydeki farkındalığı arttırdığını düşünüyorum.	,754			
13. Eğitimde yaratıcı drama çocuğun lehine sonuçlar doğurur.	,742			
5. Eğitimde yaratıcı dramanın kendini gerçekleştirme sürecinin bir aşaması olduğu düşüncesindeyim.	,742			
9. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin duygularını daha iyi tanınmasını sağladığını düşünüyorum.	,737	,361		
14. Öğrenciler arasındaki problemlerin çözümünde eğitimde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılabilmesi kanaatindeyim.	,732			
24. Okulda eğitimde yaratıcı drama sosyal çatışmaları çözmede prova işlevi üstlenebilir.	,730			
20. Eğitimde yaratıcı drama öğrencilerin daha sağlıklı bir bireyler olmalarına yardımcı olur.	,717			
21. Eğitimde yaratıcı dramanın, okulda zorbalık eğilimlerini azaltacağını düşünüyorum.	,713			
27. Okulda , eğitimde yaratıcı dramayı, seçmeli ders olarak okutulması için öneririm.	,703			
7. Eğitimde yaratıcı dramanın içerik ve amaçlarını ilgililere anlatacak birikime sahip olmak isterim.	,694			
28. Dersinde, eğitimde yaratıcı drama uygulayan öğretmeni desteklerim.	,687			
15. Öğrenci tanıma çalışmalarında rehber öğretmenlerin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinden yararlanmasını teşvik ederim.	,668			

8. Okulda, eğitimde yaratıcı dramaya izin vererek öğrencinin demokrasi bilincini benimsemesine katkı sağladım.	,607			,410	
3. Öğretmenleri eğitimde yaratıcı drama ile ilgili hizmet içi eğitim almaya yönlendiririm.	,563				
10. Eğitimde yaratıcı dramanın insani değerlerin gelişmesine katkısı olduğunu düşünmüyorum.		,775			
4. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin sosyal ilişkilerini zenginleştirebileceğini düşünmüyorum.		,728			
25. Eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinin okuldaki disiplin sorunlarının azalmasında etkili olacağını düşünmüyorum.		,701			
11. Eğitimde yaratıcı dramanın amaçlarının sınıflarda gerçekleşeceğini düşünmüyorum.		,694			
2. Kimlik gelişiminde, eğitimde yaratıcı dramanın önemli olduğunu düşünmüyorum.		,660			
26. Eğitimde yaratıcı dramanın sadece çocuklara yönelik olabileceğini düşünüyorum.			-,737		
19. Eğitimde yaratıcı drama gösteriden başka bir şey değil.			-,644		
1. Eğitimde yaratıcı drama ile ilgili yayınları okurum.				,628	
29. Eğitimde yaratıcı drama etkinlikleri sanatsal gelişime katkı sağlar.					,801
12. Eğitimde yaratıcı dramanın ayrı bir uzmanlık alanı olmasına gerek yok.					,654
34. Eğitimde yaratıcı dramaya ayrı bir ders olarak okul programında yer vermem olanaklı değildir.					,622

Tabloda görüldüğü üzere 4.ve 6. faktör tek mddeden oluşmaktadır. Bu nedenle söz konusu maddeler elenerek faktör analizi işlemleri tekrarlanmıştır.

Tablo 4. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's Testi Değerleri (II)

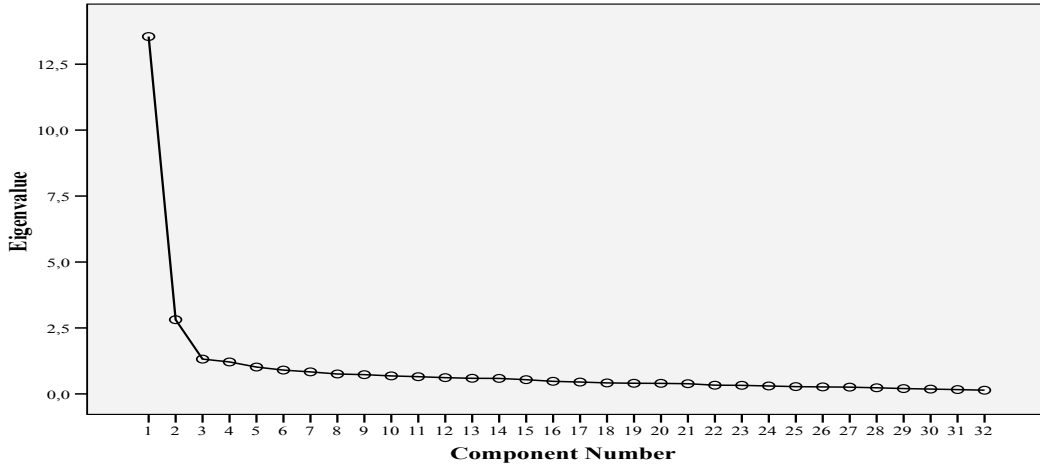
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği		,947
Bartlett's Test of Sphericity		5999,345
Ki-kare Değeri		
S.Derecesi		496
P		,000

Tabloda görüldüğü üzere KMO değeri KMO=,947 olarak Bartlett's değeri de anlamlı ($p<,001$) olarak hesaplanmıştır. Bu değerler örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğunu ve oluşan faktöryel yapının açıklanabilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Faktör Analizi (II) Sonuçları

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri (Initial Eigenvalues)			Toplam Faktör Yükleri			Faktör Yüklerinin Döndürülmüş Toplamları		
	Toplam	Açıklanan Varyans%	Kümülatif %	Toplam	Açıklanan Varyans%	Kümülatif %	Toplam	Açıklanan Varyans%	Kümülatif %
1	13,55	42,33	42,33	13,55	42,33	42,33	12,79	39,96	39,96
2	2,81	8,79	51,12	2,81	8,79	51,12	2,96	9,24	49,20
3	1,32	4,12	55,24	1,32	4,12	55,24	1,71	5,33	54,53
4	1,21	3,78	59,03	1,21	3,78	59,03	1,31	4,09	58,62
5	1,02	3,18	62,21	1,02	3,18	62,21	1,15	3,59	62,21
6	,90	2,82	65,03
7	,83	2,61	67,63
8	,76	2,36	69,99
9	,73	2,28	72,27
10	,68	2,13	74,41
---
32	,14	,44	100,00

Scree Plot



İkinci basamak faktör analizine 32 madde ile ve 1 eigen değeri ile başlanmıştır. Tabloda ve plot tablosunda görüleceği üzere sonuçlar incelendiğinde ölçeğin öz değeri 1'den büyük 5 faktörde toplandığı görülmektedir. Oluşan altı faktörün açıklanan toplam varyans miktarı % 62,21'dir. Faktörlerin açıkladıkları varyans miktarları % 42,33 ila % 2,13 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu sonuçların ardından her bir maddenin diğer madde ve faktörlerle bağlantısını belirlemek için Varimax Dik Döndürme Tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 6. Faktör Analizi (II) Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi

Maddeler	Component				
	1	2	3	4	5
32. Öğrencilerin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerine ilgisini arttırıcı çalışmalar yapılmasını desteklerim.	,809				
16. Eğitimde yaratıcı dramanın çocuk eğitime katkısı çok fazladır.	,807				
33. Öğrenciler arasındaki sorunların çözümünde eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinden yararlanılmasını teşvik ederim.	,804				
23. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin kendini daha iyi tanımasını sağladığını düşünüyorum.	,803				
9. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin duygularını daha iyi tanımasını sağladığını düşünüyorum.	,789		,308		

30. Okul kütüphanesindeki eğitimde yaratıcı drama yayınlarının sayısının artması gerekir.	,782			
31. Zor öğrenciler için planlanan eğitim programında eğitimde yaratıcı drama çalışmalarına yer verilmesini öneririm.	,779			
6. Eğitimde yaratıcı dramanın sosyalleşme sürecinde öğrencilere yardımcı olduğunu düşünüyorum.	,775			
17. Eğitimde yaratıcı dramanın, öğrencilerin ilişkilerinde empatiyi etkin olarak kullanmalarını sağladığını düşünüyorum.	,771			
5. Eğitimde yaratıcı dramanın kendini gerçekleştirme sürecinin bir aşaması olduğu düşüncesindeyim.	,762			
14. Öğrenciler arasındaki problemlerin çözümünde eğitimde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılabilceği kanaatindeyim.	,760			
13. Eğitimde yaratıcı drama çocuğun lehine sonuçlar doğurur.	,748			
18. Eğitimde yaratıcı dramanın bireydeki farkındalığı arttırdığını düşünüyorum.	,732			
7. Eğitimde yaratıcı dramanın içerik ve amaçlarını ilgililere anlatacak birikime sahip olmak isterim.	,730			
22. Eğitimde yaratıcı dramanın öğrencilerin ifade edemediği sorunlarını ortaya çıkaran bir araç olduğunu düşünüyorum.	,711			
24. Okulda eğitimde yaratıcı drama sosyal çatışmaları çözmeye prova işlevi üstlenebilir.	,708			
28. Dersinde, eğitimde yaratıcı drama uygulayan öğretmeni desteklerim.	,698			
20. Eğitimde yaratıcı drama öğrencilerin daha sağlıklı bir bireyler olmalarına yardımcı olur.	,698			
15. Öğrenci tanıma çalışmalarında rehber öğretmenlerin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinden yararlanmasını teşvik ederim.	,697			
21. Eğitimde yaratıcı dramanın, okulda zorbalık eğilimlerini azaltacağını düşünüyorum.	,687			

8. Okulda, eğitimde yaratıcı dramaya izin vererek öğrencinin demokrasi bilincini benimsemesine katkı sağlarım.	,674			
27. Okulda , eğitimde yaratıcı dramayı, seçmeli ders olarak okutulması için öneririm.	,665			
3. Öğretmenleri eğitimde yaratıcı drama ile ilgili hizmet içi eğitim almaya yönlendiririm.	,588			
10. Eğitimde yaratıcı dramanın insani değerlerin gelişmesine katkısı olduğunu düşünmüyorum.	,790			
4. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin sosyal ilişkilerini zenginleştirebileceğini düşünmüyorum.	,719			
2. Kimlik gelişiminde,eğitimde yaratıcı dramanın önemli olduğunu düşünmüyorum.	,707			
25. Eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinin okuldaki disiplin sorunlarının azalmasında etkili olacağını düşünmüyorum.	,682			
11. Eğitimde yaratıcı dramanın amaçlarının sınıflarda gerçekleşeceğini düşünmüyorum.	,679			
26. Eğitimde yaratıcı dramanın sadece çocuklara yönelik olabileceğini düşünüyorum.			-,780	
19. Eğitimde yaratıcı drama gösteriden başka bir şey değil.			-,628	
12. Eğitimde yaratıcı dramanın ayrı bir uzmanlık alanı olmasına gerek yok.				,645
29. Eğitimde yaratıcı drama etkinlikleri sanatsal gelişime katkı sağlar.				,866

Tabloda görüldüğü üzere 4.ve 5. faktör tek mddeden oluşmaktadır. Bu nedenle söz konusu maddeler elenerek faktör analizi işlemleri tekrarlanmıştır.

Tablo 7. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's Testi Değerleri (III)

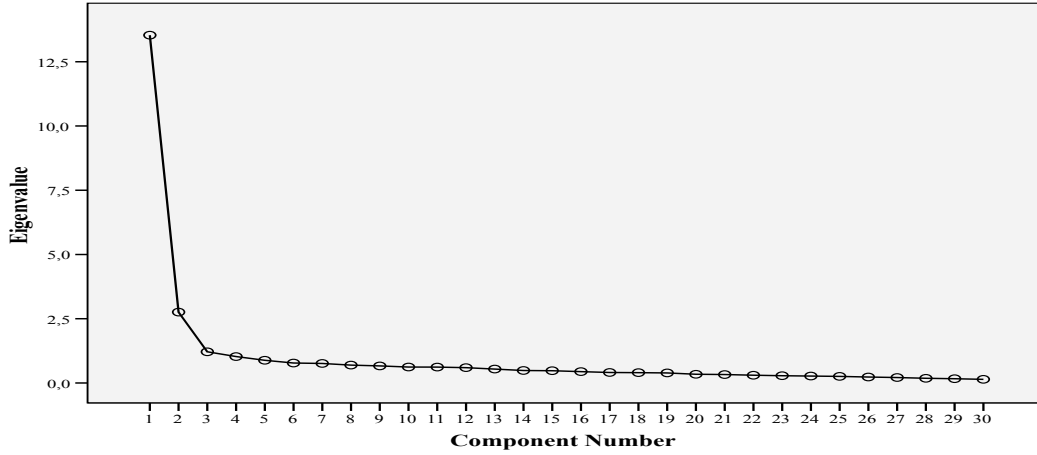
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği		,951
Ki-kare Değeri		5906,072
Bartlett's Test of Sphericity	S.Derecesi	435
p		,000

Tabloda görüldüğü üzere KMO değeri KMO=,947 olarak Bartlett's değeri de anlamlı ($p<,001$) olarak hesaplanmıştır. Bu değerler örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğunu ve oluşan faktöryel yapının açıklanabilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 8. Faktör Analizi (III) Sonuçları

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri (Initial Eigenvalues)			Toplam Faktör Yükleri			Faktör Yüklerinin Döndürülmüş Toplamları		
	Toplam	Açıklanan Varyans%	Kümülatif %	Toplam	Açıklanan Varyans%	Kümülatif %	Toplam	Açıklanan Varyans%	Kümülatif %
1	13,53	45,11	45,11	13,53	45,11	45,11	7,76	25,86	25,86
2	2,76	9,19	54,30	2,76	9,19	54,30	6,09	20,29	46,15
3	1,21	4,04	58,34	1,21	4,04	58,34	2,92	9,72	55,87
4	1,03	3,43	61,77	1,03	3,43	61,77	1,77	5,90	61,77
5	,88	2,94	64,71						
6	,78	2,59	67,30						
7	,76	2,53	69,83						
8	,70	2,32	72,15						
9	,66	2,21	74,36						
10	,62	2,07	76,43						
---	.	.	.						
30	,14	,47	100,00						

Scree Plot



İkinci basamak faktör analizine 30 madde ile ve 1 eigen değeri ile başlanmıştır. Tabloda ve plot tablosunda görüleceği üzere sonuçlar incelendiğinde ölçeğin öz değeri 1'den büyük 4 faktörde toplandığı görülmektedir. Oluşan altı faktörün açıklanan toplam varyans miktarı % 61,77'dir. Faktörlerin açıkladıkları varyans miktarları % 45,11 ila % 3,43 arasında değiştiği belirlenmiştir. Bu sonuçların ardından her bir maddenin diğer madde ve faktörlerle bağlantısını belirlemek için Varimax Dik Döndürme Tekniği kullanılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 9. Faktör Analizi (III) Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi

Maddeler	Component			
	1	2	3	4
32. Öğrencilerin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerine ilgisini arttırıcı çalışmalar yapılmasını desteklerim.	,770			
9. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin duygularını daha iyi tanımasını sağladığını düşünüyorum.	,752			
8. Okulda, eğitimde yaratıcı dramaya izin vererek öğrencinin demokrasi bilincini benimsemesine katkı sağlarım.	,741			
33. Öğrenciler arasındaki sorunların çözümünde eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinden yararlanılmasını teşvik ederim.	,726			
14. Öğrenciler arasındaki problemlerin çözümünde eğitimde yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılabilceği kanaatindeyim.	,721			
7. Eğitimde yaratıcı dramanın içerik ve amaçlarını ilgililere anlatacak birikime sahip olmak isterim.	,678			

6. Eğitimde yaratıcı dramanın sosyalleşme sürecinde öğrencilere yardımcı olduğunu düşünüyorum.	,672		
13. Eğitimde yaratıcı drama çocuğun lehine sonuçlar doğurur.	,632		
30. Okul kütüphanesindeki eğitimde yaratıcı drama yayınlarının sayısının artması gerekir.	,623		
16. Eğitimde yaratıcı dramanın çocuk eğitimine katkısı çok fazladır.	,616		
5. Eğitimde yaratıcı dramanın kendini gerçekleştirme sürecinin bir aşaması olduğu düşüncesindeyim.	,616		
15. Öğrenci tanıma çalışmalarında rehber öğretmenlerin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinden yararlanmasını teşvik ederim.	,612		
28. Dersinde, eğitimde yaratıcı drama uygulayan öğretmeni desteklerim.	,548		
3. Öğretmenleri eğitimde yaratıcı drama ile ilgili hizmet içi eğitim almaya yönlendiririm.	,420		
22. Eğitimde yaratıcı dramanın öğrencilerin ifade edemediği sorunlarını ortaya çıkaran bir araç olduğunu düşünüyorum.	,773		
23. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin kendini daha iyi tanımasını sağladığını düşünüyorum.	,725		
24. Okulda eğitimde yaratıcı drama sosyal çatışmaları çözmeye prova işlevi üstlenebilir.	,672		
21. Eğitimde yaratıcı dramanın, okulda zorbalık eğilimlerini azaltacağını düşünüyorum.	,650		
27. Okulda , eğitimde yaratıcı dramayı, seçmeli ders olarak okutulması için öneririm.	,641		
20. Eğitimde yaratıcı drama öğrencilerin daha sağlıklı bir bireyler olmalarına yardımcı olur.	,629		
18. Eğitimde yaratıcı dramanın bireydeki farkındalığı arttırdığını düşünüyorum.	,604		

31. Zor öğrenciler için planlanan eğitim programında eğitimde yaratıcı drama çalışmalarına yer verilmesini öneririm.	,585		
17. Eğitimde yaratıcı dramanın, öğrencilerin ilişkilerinde empatiyi etkin olarak kullanmalarını sağladığını düşünüyorum.	,573		
10. Eğitimde yaratıcı dramanın insani değerlerin gelişmesine katkısı olduğunu düşünmüyorum.		,792	
4. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin sosyal ilişkilerini zenginleştirebileceğini düşünmüyorum.		,723	
25. Eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinin okuldaki disiplin sorunlarının azalmasında etkili olacağını düşünmüyorum.		,696	
2. Kimlik gelişiminde, eğitimde yaratıcı dramanın önemli olduğunu düşünmüyorum.		,696	
11. Eğitimde yaratıcı dramanın amaçlarının sınıflarda gerçekleşeceğini düşünmüyorum.		,685	
26. Eğitimde yaratıcı dramanın sadece çocuklara yönelik olabileceğini düşünüyorum.			,769
19. Eğitimde yaratıcı drama gösteriden başka bir şey değil.			,656

Varimax Dik Döndürme işleminden elde edilen, her bir maddenin faktörlerden aldıkları yükler ait değerler tabloda sunulmuştur. Maddelerin içerisinde 0,30'dan daha düşük yük alan madde bulunmamaktadır. Bu nedenle faktör analizi sonlandırılmıştır. Oluşan faktörlere ait maddeler ve madde sayıları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 10. Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yük Alan Maddeler

Faktörler	Madde Sayısı	Maddeler
Faktör 1 (Kişisel Gelişimi Destekleyicilik)	14 madde	3, 4, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 16, 18, 28, 30, 32, 33
Faktör 2 (İletişim ve uyumu Destekleyicilik)	9 madde	17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 31
Faktör 3 (İşlevsizlik)	5 madde	2, 4, 10, 11, 25
Faktör 4 (Sınırlılık)	2 madde	19, 26

Tabloda da görüldüğü üzere belirlenen birinci faktör 14 maddeden (3, 4, 6, 7, 8, 9, 13, 18, 14, 16, 28, 30, 32, 33. maddeler); ikinci faktör 9 maddeden (17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 31. maddeler); üçüncü faktör 5 maddeden (2, 4, 10, 11, 25. maddeler); dördüncü faktör 2 maddeden (19, 26. maddeler) oluşmaktadır. İçinde yer aldığı faktörde ters madde işlevi gören madde bulunmamaktadır.

Son hâlinde ölçek 30 maddeden oluşmaktadır. Bu sonuçların ardından her bir faktör içine giren maddeler incelenerek oluşan alt boyutlar isimlendirilmiştir. Bu bağlamda birinci alt boyutun eğitimi ve bireyin gelişimini destekleyici anlam taşıyan maddeler içerdiği göz önünde bulundurularak “Gelişimi Destekleyicilik” alt boyutu olarak; ikinci alt boyutun eğitimde yaratıcı dramının iletişim ve çevreye uyumu destekleyen maddeler içerdiğinden “iletişim ve uyumu destekleyicilik” alt boyutu olarak; üçüncü alt boyutun eğitimde yaratıcı dramının eğitim sürecinde etkisiz olduğunu ifade eden maddeler içerdiğinden “İşlevsizlik” alt boyutu olarak; dördüncü alt boyutun de eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinin belirli bir yaşa hitap ettiği ve oyun etkinliklerini andırdığını ifade eden maddeler içermesi göz önünde bulundurularak “Sınırlılık” alt boyutu olarak isimlendirilmesi uygun görülmüştür. Ayrıca ölçeğin, Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği (YDT) olarak adlandırılmasına karar verilmiştir. Bu işlemlerin ardından da madde analizlerine geçilmiştir.

Madde Analizleri (Item-Total / Item Reminder)

Maddelerin ölçek toplam puanları ile ilişkilerini belirlemek amacıyla madde toplam (item-total) ve madde kalan (item reminder) analizleri gerçekleştirilmiştir. Kalaycı (2006) bu değerlerin yüksek çıkmasının maddelerin ölçek için önemli olduklarını gösterdiğini belirtmektedir. Maddelerin ölçek toplam puanları (madde toplam / item-total) ile arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan Pearson analizi sonucunda tüm maddelerin toplam puanla arasındaki ilişkilerin en düşük $p < ,05$ düzeyinde anlamlı olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar tüm maddelerin ölçeğin amacına hizmet ettiğini göstermektedir. Öte yandan 3. ve 4. faktöre giren maddelerin (2, 4, 10, 11, 19, 25, 26) ölçek toplam puanları ile ilişkisinin negatif olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle ölçek toplam puanlarının hesaplanmasında söz konusu maddelerin tersinden puanlanması kararlaştırılmıştır.

Maddelerin ölçek toplam puanları ile (madde kalan /item-reminder) arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan Pearson analizi sonucunda tüm maddelerin toplam puanla arasındaki ilişkilerin en düşük $p < ,05$ düzeyinde anlamlı olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar tüm maddelerin ölçeğin amacına hizmet ettiğini göstermektedir. Bu sonuçların ardından maddelerin ayırt edicilikleri belirlenmiştir.

Güvenirlilik Analizleri (Cronbach’s Alpha) İç Tutarlılık Analizi

Bir ölçme aracının güvenirliliğini belirlemenin birçok yolu bulunmaktadır. Likert tipi bir ölçeğin iç tutarlılığını saptamak için sıklıkla Cronbach’s Alpha güvenirlilik ölçütünün kullanılmaktadır. Özgüven (1999). Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısının ölçek içinde bulunan maddelerin homojenliğinin bir ölçüsü olduğunu, Alpha katsayısı ne kadar yüksek olursa, bu ölçekte bulunan maddelerin o ölçüde birbirleriyle tutarlı ve aynı özelliğin öğelerini yordayan maddelerden oluştuğunun varsayılabileceğini belirtmektedir. Öte yandan Tavşancıl (2002) Alpha katsayısının ,70 ve üzerinde olması durumunda ölçme aracının araştırmalarda kullanılabileceğini belirtilmektedir. Büyüköztürk (2008) de ölçeğin güvenirlilik katsayısının ,70 ve daha yüksek olmasının ölçeğin güvenirlilik açısından yeterli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Ölçeğin iç tutarlık güvenirliliğini belirlemek üzere yapılan analizlerin ardından testin tamamı için toplam Cronbach Alpha değeri $\alpha = ,85$ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca bu analizler sonucunda ölçekteki tüm maddelerin Alpha değeri üzerinde pozitif etkide bulunduğu, iç tutarlığı artırabilmek için bir madde eleme gerekliliği bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin güvenirliliğini belirlemek amacıyla yapılan diğer analizlerle birlikte her bir faktör için de yapılan Cronbach’s Alpha sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 11. Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Ait Güvenirlik Katsayıları

Faktör	C. Alpha
Faktör 1 (Kişisel Gelişimi Destekleyicilik)	,914
Faktör 2 (İletişim ve uyumu Destekleyicilik)	,921
Faktör 3 (İşlevsizlik)	,782
Faktör 4 (Sınırlılık)	,712
Toplam	,909

Tablodan da anlaşılacağı gibi Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeğinin (YDT) iç tutarlık kat sayıları oldukça yüksek bulunmuştur. Cronbach's Alpha değerleri $\alpha=0,921$ ila $\alpha=0,712$ arasında yer almıştır. Ölçeğin toplamı için de Alpha değeri $\alpha=0,909$ olarak hesaplanmıştır. Ölçek toplamı için elde edilen değerler ölçeğin iç tutarlık açısından oldukça avantajlı olduğunu ispatlamaktadır. Bu işlemlerin ardından faktörler arası korelasyonları hesaplanması işlemlerine geçilmiştir.

Tablo 12. Ölçek Alt boyutları Arasındaki Korelasyonlar

Ölçek Alt Boyutları		Faktör 2 (İletişim ve uyumu Destekleyicilik)	Faktör 3 (İşlevsizlik)	Faktör 4 (Sınırlılık)	Toplam
Faktör 1 (Kişisel Gelişimi Destekleyicilik)	r	,870	-,334	-,435	,817
	p	,000	,000	,000	,000
	N	300	300	300	300
Faktör 2 (İletişim ve uyumu Destekleyicilik)	r		-,171	-,384	,873
	p		,003	,000	,000
	N		300	300	300
Faktör 3 (İşlevsizlik)	r			-,370	-,214
	p			,000	,000
	N			300	300
Faktör 4 (Sınırlılık)	r				-,147
	p				,011
	N				300

Tablodan da anlaşılacağı üzere ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Moment korelasyon analizi sonucunda tüm alt boyutlar ve ölçek toplam puanı arasındaki ilişkiler istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Alt boyutlar ve toplam puanlar arasındaki söz konusu anlamlılıklar gelişimi kişisel gelişimi destekleyicilik ve iletişim ve uyumu destekleyicilik alt boyutları için pozitif yönde işlevsizlik ve sınırlılık alt boyutları için de negatif yönde gerçekleşmiştir. En düşük anlamlılık ise sınırlılık alt boyutu ile ölçek toplam puanı arasında $p < ,05$ düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu işlemlerin ardından ölçeğin dış tutarlılığını belirlemek amacıyla test-tekrar test korelasyonlarına geçilmiştir.

Tablo 13. Test Tekrar Test Korelasyonları

Faktörler	N	r	P
Faktör 1 (Kişisel Gelişimi Destekleyicilik)	41	,651	,000
Faktör 2 (İletişim ve uyumu Destekleyicilik)	41	,701	,000
Faktör 3 (İşlevsizlik)	41	,702	,000
Faktör 4 (Sınırlılık)	41	,863	,000
Toplam	41	,826	,000

Tabloda görüldüğü üzere, ölçeğin on iki gün ara ile iki kez uygulanmasından elde edilen puanlar arasındaki ilişkileri belirlemek amacı ile yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda puanlar arasında ilişkiler ($r_{\min} = ,651$; $r_{\max} = ,863$) pozitif yönde anlamlı ($p < ,001$) bulunmuştur. Yani YDT alt boyut ve toplam puanlarının ölçümlerinde tutarlı olduğu saptanmıştır. Elde edilen tüm bu sonuçlar Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeğinin (YDT) kabul edilebilir düzeyde geçerlik ve güvenilirlik değerlerine sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeğinin (YDT) son hali ekte sunulmuştur.

Yorum ve Tartışma

Bu çalışma kapsamında okul yöneticilerinin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerine yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmiştir. Elde edilen bulgular okul yöneticilerinin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerine yönelik tutumlarını belirlemede ölçeğin uygun niteliklere sahip olduğunu göstermektedir. Geliştirilen ölçeğin yöneticilerin tutumlarını belirlemede araştırmacı ve eğitimcilere yardımcı olacağı ve alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öte yandan ilgili literatürde benzer bir ölçek bulunmaması nedeniyle bu çerçevede yürütülecek çalışmalar için, geliştirilen ölçeğin önemli bir referans teşkil edeceği söylenebilir. Eğitimciler tarafından geçerli ve güvenilir biçimde kullanılacak bir ölçme aracı olmasından hareketle, geliştirilen ölçeğin okul yöneticilerinin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerine yönelik tutumlarını belirlemede etkin bir veri toplama aracı olacağı düşünülmekte ve araştırmacılara önerilmektedir. Bu çerçevede yöneticilerin tutumlarının belirlenerek çeşitli demografik değişkenler bağlamında incelenmesi, sonuçlarının karşılaştırılması, bundan sonraki araştırmacılara önerilebilir. Ayrıca elde edilen verilerin daha sağlıklı bir şekilde genellenebilirliğini artırmak amacıyla araştırma daha büyük örneklem grupları üzerinde yinelenabilir.

Kaynakça

- Adıgüzel, H.Ö. (2006). Eğitimde Yeni Bir Yöntem ve Disiplin: Yaratıcı Drama. H.Ö.Adıgüzel (Yay.Haz.).Yaratıcı Drama 1985- 1998 Yazılar içinde (ss.203-222). Ankara: Naturel Yayınları
- Baykul, Y. (2000). Eğitimde ve psikolojide ölçme: klasik test teorisi ve uygulaması. Ankara:ÖSYM Yayınları
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2004). Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Çakır, S.Ö.Şahin, T. ve Şahin, B. (2000). İlköğretim 6. Sınıf Fen Bilgisi Dersine İlişkin Bazı Değişkenlerin Öğrencilerin Duyuşsal Özelliklerini Açıklama Gücü, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:19, s.43-49.
- Field, A. (2005). Discovering Statistics Using SPSS. London: SAGE Yayınları.
- Fulford, J; Hutchins, M. ve Shmitz, H. (2001). İlköğretimde Drama. (Leyla Küçükahmet, Hande Borçbakan, S. Sadi Karamanoğlu ,Çev.). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Güner H. ve diğ., (1999). “Bilim Toplumuna Geçiş Sürecinde Fen Eğitimsinin Niteliklerine Çağdaş Yaklaşımlar” D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi ,özel sayı: 10, s.412-421.
- Güneysu, S. (1991). Eğitimde Drama H.Ömer Adıgüzel (Yay.Haz) Yaratıcı Drama 1985- 1995 Yazılar içinde(ss.95-101). Ankara :Naturel Kitap Yayıncılık.
- Kalaycı, Ş. (2006). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara: Asil Yayıncılık.
- Lawshe, C. H. (1975). “A quantitative approach to content validity.” Personnel Psychology, 28, 563–575.
- Okvuran, A. (1994). Yaratıcı Drama Eğitiminin Empatik Beceri ve Empatik Eğilim Düzeylerine Etkisi.H.Ö. Adıgüzel(Yay. Haz).Yaratıcı Drama 1985- 1995 Yazılar içinde (ss.231-244) Ankara:Naturel Kitap Yayıncılık
- Ömeroğlu, E. (1990). Anaokuluna Giden Beş-altı Yaşındaki Çocukların Sözel Yaratıcılıklarının Gelişiminde Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi. Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Özgüven, İ. E. (1999), Psikolojik Testler. (3.b.s). Ankara: PDREM Yayınları.
- San, İ. (1991). Eğitim–Öğretimde Yaşayarak–Öğrenme Yöntemi ve Estetik Süreç Olarak Yaratıcı Drama. İ. Fındıkcı (Yay. Haz.). Eğitimde Nitelik Geliştirme içinde (ss.261-265) İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.
- San, İ. (1989). Eğitimde Yaratıcı Drama. H.Ö Adıgüzel(Yay.Haz).Yaratıcı Drama(1985- 1995 yazılar) içinde (ss.57-69) Ankara: Naturel Kitap Yayıncılık
- Sherif, M. ve Sherif, C. W. (1996). Sosyal Psikolojiye Giriş II. (Mustafa Atakay ve Aysun Yılmaz,Çev). İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- Üstündağ, T. (1994). Günümüz Eğitiminde Dramanın Yeri ,Yaşadıkça Eğitim DergisiSayı :37 7-10
- Tabachnick, B.G. ve Fidell, L.S. (1996). Using multivariate statistics. New York: HarperCollins College
- Tavşancıl, E. (2002) Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara:.Nobel Yayınları
- Yeğen, G. (2004). Eğitim Fakültelerindeki Yaratıcı Drama Eğitimi. Türkiye’de Drama Liderleri Buluşması ve 6. Ulusal Drama Semineri Kitabı. Ankara: Drama Liderliği Oluşum Yayınları Fersa Matbaacılık

EK**Okul Yöneticilerinin Eğitimde Yaratıcı Drama Etkinliklerine Yönelik Tutum Ölçeği (YDT)***

Yeni No	İfadeler (orijinal madde numaraları ile)	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	2. Kimlik gelişiminde, eğitimde yaratıcı dramının önemli olduğunu düşünmüyorum.	①	②	③	④	⑤
	3. Öğretmenleri eğitimde yaratıcı drama ile ilgili hizmet içi eğitim almaya yönlendiririm.	①	②	③	④	⑤
	4. Eğitimde yaratıcı dramının bireyin sosyal ilişkilerini zenginleştirebileceğini düşünmüyorum.	①	②	③	④	⑤
	5. Eğitimde yaratıcı dramının kendini gerçekleştirme sürecinin bir aşaması olduğu düşüncesindeyim.	①	②	③	④	⑤
	6. Eğitimde yaratıcı dramının sosyalleşme sürecinde öğrencilere yardımcı olduğunu düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
	7. Eğitimde yaratıcı dramının içerik ve amaçlarını ilgililere anlatacak birikime sahip olmak isterim.	①	②	③	④	⑤
	8. Okulda, eğitimde yaratıcı dramaya izin vererek öğrencinin demokrasi bilincini benimsemesine katkı sağlarım.	①	②	③	④	⑤
	9. Eğitimde yaratıcı dramının bireyin duygularını daha iyi tanınmasını sağladığını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
	10. Eğitimde yaratıcı dramının insani değerlerin gelişmesine katkısı olduğunu düşünmüyorum.	①	②	③	④	⑤
	11. Eğitimde yaratıcı dramının amaçlarının sınıflarda gerçekleşeceğini düşünmüyorum.	①	②	③	④	⑤
	13. Eğitimde yaratıcı drama çocuğun lehine sonuçlar doğurur.	①	②	③	④	⑤
	14. Öğrenciler arasındaki problemlerin çözümünde eğitimde yaratıcı dramının yöntem olarak kullanılabilmesi kanaatindeyim.	①	②	③	④	⑤
	15. Öğrenci tanıma çalışmalarında rehber öğretmenlerin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinden yararlanmasını teşvik ederim.	①	②	③	④	⑤
	16. Eğitimde yaratıcı dramının çocuk eğitimine katkısı çok fazladır.	①	②	③	④	⑤

* Araştırmacıdan izin alınmadan ölçek kullanılamaz..

Yeni No	İfadeler (orijinal madde numaraları ile)	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	17. Eğitimde yaratıcı dramanın, öğrencilerin ilişkilerinde empatiyi etkin olarak kullanmalarını sağladığımı düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
	18. Eğitimde yaratıcı dramanın bireydeki farkındalığı arttırdığımı düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
	19. Eğitimde yaratıcı drama gösteriden başka bir şey değil.	①	②	③	④	⑤
	20. Eğitimde yaratıcı drama öğrencilerin daha sağlıklı bir bireyler olmalarına yardımcı olur.	①	②	③	④	⑤
	21. Eğitimde yaratıcı dramanın, okulda zorbalık eğilimlerini azaltacağını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
	22. Eğitimde yaratıcı dramanın öğrencilerin ifade edemediği sorunlarını ortaya çıkaran bir araç olduğunu düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
	23. Eğitimde yaratıcı dramanın bireyin kendini daha iyi tanımasını sağladığımı düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
	24. Okulda eğitimde yaratıcı drama sosyal çatışmaları çözmede prova işlevi üstlenebilir.	①	②	③	④	⑤
	25. Eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinin okuldaki disiplin sorunlarının azalmasında etkili olacağını düşünmüyorum.	①	②	③	④	⑤
	26. Eğitimde yaratıcı dramanın sadece çocuklara yönelik olabileceğini düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
	27. Okulda, eğitimde yaratıcı dramayı, seçmeli ders olarak okutulması için öneririm.	①	②	③	④	⑤
	28. Dersinde, eğitimde yaratıcı drama uygulayan öğretmeni desteklerim.	①	②	③	④	⑤
	30. Okul kütüphanesindeki eğitimde yaratıcı drama yayınlarının sayısının artması gerekir.	①	②	③	④	⑤
	31. Zor öğrenciler için planlanan eğitim programında eğitimde yaratıcı drama çalışmalarına yer verilmesini öneririm.	①	②	③	④	⑤
	32. Öğrencilerin eğitimde yaratıcı drama etkinliklerine ilgisini artırıcı çalışmalar yapılmasını desteklerim.	①	②	③	④	⑤
	33. Öğrenciler arasındaki sorunların çözümünde eğitimde yaratıcı drama etkinliklerinden yararlanılmasını teşvik ederim.	①	②	③	④	⑤

The Work of Scale Development of School Directors about Their Attitudes Related to Creative Drama Activities in School Education

Mustafa Otrar³

Adnan Çöme⁴

Introduction

The reflections of the method in the field of manager is new and the attitudes towards drama in different levels and age groups are point of interest. A qualified school manager who is supposed to have scientific attitude and scientific process abilities is inevitable to be efficient in the education process when he also adopts personal characteristics that would be model (Özbilgin, 1989; Akt:Güner&diğ.,1999)

Especially ; change providing in learning within doing and experiencing for students and moreover the learning of students with the practices which they describe as funny and enjoyable; the drama studies of which reflections in school management are newly strenghtening are increasing interest towards the question of using such a technique.

So the managers have an important role in application of educational drama in schools .Administrator approaches; especially; in running decision mechanism in applications; in coordinating the staff and the properly arranging and checking of the education stages are effective. Another administrative feature of educational drama facilities; that are distinctive, are the attitudes and perception of the managers towards the said activities. In education; the use of creative drama activities will be affected by the attitudes of the educational manager in one dimension. It is important that the managers who have positive attitudes are supported in terms of forming school facilities and staff's using these facilities.

For this reason; to form a relation between the theoretic content of the study; the creative drama activities that are being used in schools and the attitudes of managers towards these activities; a measurement implementation has been used towards the school managers in private and public primary schools in accordance with the application of creative dramas in schools and accomplishing and evaluating the creative drama.

Method

Study Group

300 managers (managers and assistant managers) working in 114 primary school who are chosen with the technique of random stack modelling from the official and private primary schools which are connected with the Ministry of National Education in İstanbul; forms the sample of the research.

Procedure

In the process of improving measurement; in the frame of related litterateur; A steps pool was prepared including 61 items and the results were evaluated by the Lawshe technique by appealing to Authority opinions (7 Authorities). At last, it has been decided that the measurement outline is formed by 37 items. After determining

5 Ph. D., Marmara University Atatürk Education Faculty, motrar@marmara.edu.tr

6 Teacher, Ministry Education, adnancome@gmail.com

the convenience rates with Kaiser-Meyer Olkin ($KMO=,951$) and Bartlett ($p<,001$) tests; we passed to the factor analysis processes. Its last form scale consists of 30 steps.

Results

Like this, in the factor analysis becoming in 3 steps, it was determined that 1 eigen rate and scale shows a structure with 4 factors which has the load of %45,11 in highest degree and %3,43 in the lowest degree. The occurring factors were called; “promoting the personal development”, “promoting the communication and adjustment”, “uselessness”, and “nonfunctionality” according to their included steps. And, it has been pointed out that the given total variance is about 0,63 and thus, there has been significant correlations among factors. It has been displayed that the items were discriminating and the item-total and item-remainder correlations were significant. At the end of the survey, Cronbach’s Alpha coefficient has been calculated as 0,909 total. Test-retest correlations has been found significant for all factors ($r_{\min} = ,651$; $p<,001$ / $r_{\max} = ,863$; $p<,001$) and scale total point ($r = ,826$; $p<,001$).

Discussion

The valid and reliable scale that is intended to determine school administrators’ attitude towards creative drama activities in education was developed within the scope of this work. Obtained findings illustrate that the scale which determines school administrators’ attitude towards creative drama activities in education has favorable quality. The reformed scale is thought to assist in determining the administrators’ attitude to researchers and academicians and body of literature. On the other hand, the reformed scale can be determined as an important reference because of absence of a scale in related literature. The reformed scale is thought as an effective data collection tool and recommended by academicians. Analyzing the context of various demographical variables by determining the administrators’ attitude can be recommended next researchers. In addition, the research can be repeated on larger sample groups for aiming to increase generalizability.